

Олександр ЄРЕМЕЄВ¹,

здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1722-0328>

Олена ТУР¹,

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник
відділу макроекономічної політики та регіонального розвитку,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6229-8605>

¹ Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України

Прийняття: 18/05/2026

Рецензія: 21/05/2026

Публікація: 29/05/2026

DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2026-2-16>

ФОРМУВАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ КРАЇНИ

JEL Класифікатор:
H83, R11, R58

This is an Open Access
article distributed
under the terms
of the [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
CC-BY 4.0

© Єремєєв О.,
Тур О.,
2026

У статті досліджено формування пріоритетів забезпечення державного управління регіональним розвитком в умовах повоєнного відновлення України з урахуванням економічних, соціальних, екологічних та інституційних викликів. Використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема аналіз і узагальнення наукових підходів до державного управління регіональним розвитком, системний підхід, методи порівняння, структурно-логічного аналізу та концептуального моделювання.

Визначено, що на сьогодні для ефективного впровадження заходів щодо відбудови регіонального розвитку важливим є підтримка держави в створенні необхідних сприятливих умов. Обґрунтовано необхідність удосконалення децентралізації владних повноважень в бік адаптації до європейських норм та збільшення автономії місцевих органів влади. Встановлено, що збільшення автономності місцевого самоврядування дозволить значно прискорити вирішення нагальних проблем на місцях. Було сформовано концепцію забезпечення державного управління регіональним розвитком в умовах повоєнного відновлення країни, в якій означено основні завдання, принципи, методи її реалізації.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів під

ISSN 2786-5339 (print)
ISSN 2786-5347 (online)

час розроблення стратегій регіонального розвитку, програм відновлення територій, удосконалення механізмів державного управління та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів у процесі повоєнної відбудови України.

Ключові слова: державне управління, регіональний розвиток, відновлення, концепція, стратегія.

Oleksandr YEREMIEV, Olena TUR

FORMATION OF PRIORITIES FOR ENSURING PUBLIC ADMINISTRATION OF REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF THE COUNTRY

In the current conditions of increasing risks, security threats and limited use of the potential of regional economic systems, it is the economic direction that is the key priority of state management of territorial development. The practice of developed countries shows that the transformation of the state management system was largely based on strengthening the economic component. In particular, the experience of Poland demonstrates the effectiveness of administrative reforms implemented through the introduction of economic incentives in regional development. Such measures were aimed at expanding production with high added value, developing smart specialization and strengthening production cooperation.

The article examines the formation of priorities for ensuring state management of regional development in the conditions of post-war reconstruction of Ukraine, taking into account economic, social, environmental and institutional challenges. A set of general scientific and special methods is used, in particular, analysis and generalization of scientific approaches to state management of regional development, a systemic approach, methods of comparison, structural and logical analysis and conceptual modeling.

It was determined that today, for the effective implementation of measures to restore regional development, it is important to support the state in creating the necessary favorable conditions. The need to improve the decentralization of power in the direction of adaptation to European norms and increasing the autonomy of local authorities is substantiated. It was established that increasing the autonomy of local government will significantly accelerate the solution of urgent problems in cities. A concept was formed for ensuring state management of regional development in the conditions of post-war reconstruction of the country, in which the main tasks, principles, and methods of its implementation are defined.

The practical significance of the results obtained lies in the possibility of using the proposed approaches when developing regional development strategies, programs for the restoration of territories, improving state management mechanisms and increasing the efficiency of the use of financial resources in the process of post-war reconstruction of Ukraine.

Keywords: public administration, regional development, reconstruction, concept, strategy.

Постановка проблеми. В умовах повоєнного відновлення країни проблема ефективного державного управління регіональним розвитком набуває особливої значущості. Наслідки воєнних дій спричинили значні руйнування інфраструктури, зміну демографічної ситуації, посилення економічних дисбалансів та соціальних проблем. Відновлення регіонів вимагає комплексного підходу, що передбачає: стратегічне планування, мобілізацію ресурсів, залучення міжнародної допомоги та ефективну координацію дій на всіх рівнях управління. Для України, окрім визначених стратегічних напрямів, важливим є адаптація до нових умов, які продиктовані європейським вектором розвитку, орієнтацією на нові міжнародні ринки та зв'язки. Такий перехід потребує відповідних змін у нормативно-правовому забезпеченні, особливостях місцевого самоврядування, врахування регіональних особливостей, потенціалу спроможності територій. В умовах обмеженості ресурсів варто виокремити пріоритетність забезпечення державного управління регіональним розвитком, яке б було найбільш ефективне з урахуванням витрат та результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика державного управління регіональним розвитком досліджується у працях таких вітчизняних науковців, як М. Бутко, Ю. Харченко, С. Хаджирадева, О. Василюєва, Н. Гавкалова, Т. Власенко, І. Дунаєв, М. Латинін, К. Пастух, В. Мамонова, В. Родченко, І. Чикаренко, Т. Маматова та ін. [1 – 8]. Проте більшість досліджень здійснювалось до початку повномасштабного вторгнення в Україну, тому питання повоєнного удосконалення системи державного управління регіональним розвитком є актуальними та потребують подальших досліджень.

Мета статті полягає у дослідженні формування пріоритетів забезпечення державного управління регіональним розвитком в умовах повоєнного відновлення країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні, в умовах ризиків та загроз, обмеженості використання потенціалу регіональних економічних систем, враховуючи безпекові чинники, саме економічна складова є основним пріоритетом державного управління в напрямі роз-

виту територій. Досвід розвинених країн доводить, що реформування системи державного управління здійснювалося саме на основі економічної складової. Приклад Польщі вказує на ефективність удосконалення адміністративних реформ через розвиток економічних стимулів в регіональному аспекті, які були націлені на збільшення виробництва з доданою вартістю, смарт-спеціалізацією, кооперацією виробництв.

Українські вчені Б. Буркинський, О. Лайко обґрунтовують необхідність врахування певних особливостей, які впливають на ефективність використання такого досвіду в українських реаліях [9]. У реаліях сьогодення для розвитку регіональних економічних систем важливим етапом є набуття ними більшої активності в реалізації програм регулювання виробничо-господарської діяльності, створення відповідних умов для розвитку бізнесу, залучення інвестицій на місцевому рівні. Економічна складова місцевого самоврядування забезпечує відповідний рівень добробуту населення території, сприяє реалізації територіальних програм розвитку, формує імідж та інвестиційний клімат території.

Важливою характеристикою спроможності громад є її фінансова складова, яка визначає їх конкурентоспроможність та здатність до саморозвитку за рахунок збільшення виробництва з високою доданою вартістю, створення умов для розвитку бізнесу [10]. Для відновлення функціонування регіонального розвитку в період повоєнної відбудови важливим є визначення пріоритетів забезпечення державного управління, оскільки саме від першочерговості вирішення нагальних потреб залежить успіх довгостроково розвитку. Війна завдала серйозних втрат інфраструктурі, економіці, соціальній сфері, що потребує негайного комплексного підходу для відбудови та розвитку. Головне завдання держави – забезпечення ефективного управління регіональним відновленням через чітке визначення пріоритетів, мобілізацію ресурсів, налагодження координації між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством [11].

У цьому аспекті, одним із першочергових завдань є відбудова життєво важливих об'єктів інфраструктури. Зруйновані дороги, мости, електромережі, водопостачання та каналізаційні системи потребують швидкої та якісної реконструкції. Важливим напрямком є модернізація цих об'єктів відповідно до сучасних стандартів безпеки, енергоефективності та екологічної стійкості.

Відновлення економіки регіонів передбачає стимулювання інвестицій, підтримку малого та середнього бізнесу, створення умов для розвитку інноваційних кластерів. Необхідно впроваджувати механізми публічно-приватного партнерства, які сприятимуть залученню коштів від міжнародних

фінансових установ та приватного сектору. Особливий акцент має бути зроблений на розвиток аграрного сектору та IT-галузі [12].

Окрім економічних руйнувань війна спричинила значні соціальні потрясіння, зокрема зростання рівня безробіття, міграцію населення та соціальну вразливість. Пріоритетним завданням держави, в цьому напрямі, є підтримка внутрішньо переміщених осіб, надання їм житла та роботи, розвиток системи охорони здоров'я та освіти. Також необхідно розробити програми соціальної реінтеграції ветеранів та забезпечення рівних можливостей для всіх громадян. Особливо слід звернути увагу на забезпечення допомоги (психологічної, медичної, соціальної) для всіх верств населення, які постраждали внаслідок бойових дій.

Екологічні наслідки на сьогодні складно оцінити в повному масштабі, оскільки ще тривають бойові дії, проте вже сьогодні велика частина територій потребує невідкладних заходів з ліквідації наслідків забруднення, розмінування, рекультиватії земель та відновлення лісів. Необхідно запровадити стратегії сталого розвитку, які сприятимуть екологічній безпеці та ефективному використанню природних ресурсів у майбутньому.

Реалізація означених заходів націлена, перш за все, на відновлення критично важливих елементів для розвитку економіки та налагодження соціальної сфери. Проте такі заходи повинні містити вже розвинені на сьогодні цифрові технології, які дозволяють значно покращити виробничо-господарську діяльність регіональних систем. Цифровізація державного управління та розвиток електронних послуг дозволить підвищити прозорість процесів, спростити адміністративні процедури та покращити взаємодію між громадянами, бізнесом і державою. Розвиток смарт-міст та цифрової інфраструктури сприятиме більш ефективному використанню ресурсів.

В умовах розвитку процесів децентралізації владних повноважень, ефективного відновлення регіонів неможливе без зміцнення місцевого самоврядування. Регіони повинні отримати більше повноважень і фінансових ресурсів для самостійного вирішення проблем, що сприятиме оперативності та гнучкості у прийнятті рішень. Необхідно створити механізми підтримки місцевих ініціатив, залучення громадян до прийняття рішень та підвищення підзвітності влади.

Реалізація зазначених пріоритетів потребує значних фінансових вкладень, які на сьогодні відсутні в державі через економічну кризу. Основними джерелами фінансування є державний бюджет, міжнародна допомога, приватні інвестиції та спеціальні фонди відновлення. Важливо забезпечити ефективний контроль за розподілом і використанням коштів, запровадивши механізми незалежного аудиту та громадського моніторингу.

Таким чином, пріоритети державного управління регіональним розвитком у повоєнний період мають базуватися на комплексному підході, що охоплює економічну, соціальну, екологічну та управлінську сфери. Відновлення інфраструктури, стимулювання економічного зростання, зміцнення соціальної стабільності та впровадження інноваційних технологій є ключовими аспектами, що забезпечать сталий розвиток країни (рис. 1). Ефективна координація дій, прозорість управління та залучення громадянського суспільства сприятимуть успішній реалізації цих завдань.

Формування пріоритетів державного управління регіональним розвитком має ґрунтуватися на всебічному аналізі ситуації, врахуванні специфіки кожного регіону та довгострокових стратегічних цілях країни.

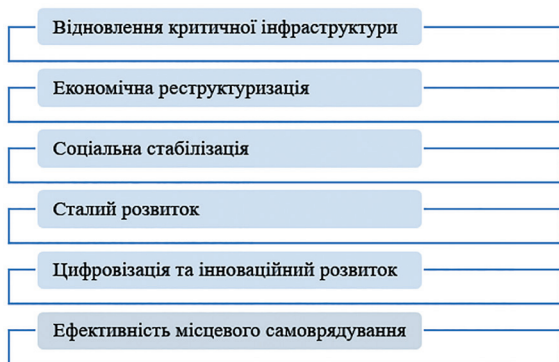

Рис. 1. Основні пріоритети забезпечення державного управління регіональним розвитком

Джерело: розроблено автором

Відновлення інфраструктури є необхідним підґрунтям щодо налагодження економічних, соціальних, житлових умов, що забезпечать повернення частини населення, яке вимушено було змінити місце проживання через безпекову ситуацію. Відновлення економічного функціонування забезпечить налагодження всіх інших зав'язків. Економічна реструктуризація та розвиток підприємництва сприятиме створенню необхідних умов для залучення інвестицій, підтримки малого і середнього бізнесу. Для відновлення соціальної стабільності важливо також забезпечити необхідний рівень екологічної безпеки та впровадити стале використання природних ресурсів за рахунок ліквідації наслідків воєнних дій, відновлення лісів, очищення територій від мін та забруднень.

Для реалізації зазначених пріоритетів необхідно вдосконалити інституційну систему державного управління. Основні заходи містять: створення єдиного координаційного центру для забезпечення узгодженості дій органів влади, донорів, міжнародних організацій і громадянського суспільства; підвищення прозорості та підзвітності органів влади у сфері розподілу фінансових ресурсів; посилення ролі регіональних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у плануванні та реалізації відновлювальних програм; формування ефективних механізмів публічно-приватного партнерства для залучення бізнесу до відбудови регіонів; запровадження системи моніторингу та оцінки ефективності політик для коригування стратегій у відповідь на зміни ситуації.

Успішна реалізація політики регіонального відновлення потребує значних фінансових ресурсів. Основними джерелами фінансування є державний бюджет, міжнародна допомога, приватні інвестиції та інше. Державний бюджет спрямовує видатки на відновлення та субвенції місцевим громадам, для забезпечення розвитку та підтримки постраждалих об'єктів. Міжнародна допомога реалізується на основі грантів, позик від партнерів та фінансових організацій, що може бути використана для розвитку бізнесу, власної справи, стартап-проектів. Залучення приватних інвестицій доцільно спрямовувати як на відновлення об'єктів інфраструктури та житлового фонду, а також для розвитку бізнесу. Для ефективного використання коштів необхідно запровадити механізми громадського контролю, цифрового управління бюджетними потоками та незалежного аудиту [13].

Реалізація означених пріоритетів супроводжується певними ризиками та загрозами, врахування яких дозволить зменшити або уникнути матеріальних втрат. До основних ризиків належать:

- високий рівень корупції в державі, що потребує жорсткого контролю ззовні, за цілеспрямованим використанням виділених ресурсів;
- дефіцит кваліфікованих кадрів, оскільки впровадження нових цифрових рішень потребує фахівців відповідної кваліфікації та навичками. Тому необхідно завчасно або готувати власних фахівців (навчання, підвищення кваліфікації) або залучати з зовнішнього середовища;
- наявність безпекових ризиків, які в змозі вплинути на процеси відновлення та розвитку;
- низький рівень узгодженості дій різних гілок влади, що потребує налагодження координації дій між всіма рівнями владних повноважень (державними, регіональними, місцевими).

Означені пріоритети повинні знайти своє відображення у стратегіях регіонального розвитку в частині створення ефективної влади на місцях, яка в змозі забезпечити територіальний розвиток з урахуванням ресурсної спроможності. Надання більше повноважень на місці, дозволить більш раціонально використовувати ресурси для відновлення території, оскільки саме на місцях більш обґрунтовано відстежуються потреби та пріоритети розвитку. Концепція стратегічного розвитку регіонів повинна забезпечити створення умов для формування ефективної та відповідальної влади на місцях, усунення розбіжностей в нормативно-правовому забезпеченні адміністративно-територіального функціонування регіональних економічних систем. Концептуальна схема формування пріоритетів державного управління регіональним розвитком в повоєнний період має такий вигляд (рис. 2).

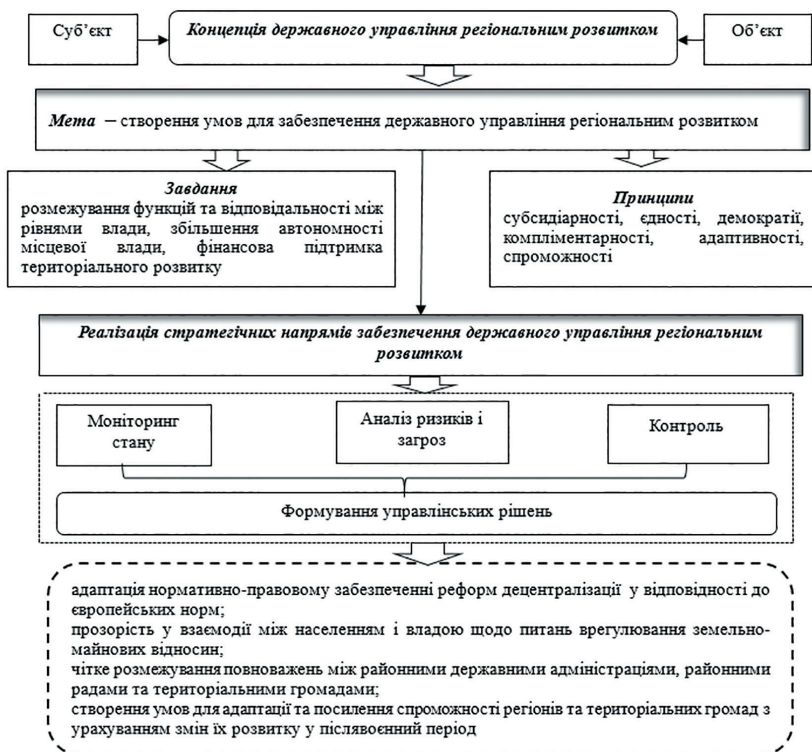

Рис. 2. Концепція державного управління регіональним розвитком у повоєнний період відновлення держави

Джерело: запропоновано автором

Концепція державного управління регіональним розвитком має суб'єктно-об'єктну складову, яка визначає учасників відносин. Основна мета полягає у створенні умов для ефективного забезпечення державного управління регіональним розвитком в умовах повоєнного відновлення. Для досягнення поставленої мети в концепції сформовано завдання, які націлені на урегулювання невідповідності у функціях та відповідальності між різними гілками влади з метою надання більшої автономності в прийнятті рішень на місцях. Оскільки саме в регіонах та громадах більш обґрунтовано та раціонально розподіляються кошти на потреби щодо відновлення їх функціонування.

Реалізація означених завдань відбувається з дотриманням відповідних принципів державного управління, серед яких до базових належать:

- принцип субсидіарності, який передбачає таку систему державного регулювання, згідно з якою управління здійснюється «знизу вгору», що дозволяє на місцях вирішувати всі нагальні потреби з урахуванням їх пріоритетності та ресурсної спроможності територіальних органів;
- принцип єдності передбачає чітке визначення цілей та функцій управління між різними рівнями державної влади, з недопущенням їх дублювання. Взаємодію всіх сфер суспільного життя (економічної, політичної, соціальної, екологічної) для забезпечення добробуту та процвітання держави та суспільства;
- принцип демократії, що характеризує здійснення владних повноважень волею народу, який обирає своїх представників на основі демократичних процедур (виборів), рівноправність всіх учасників процесу;
- принцип комплементарності характеризує взаємне доповнення та узгодженість дій різних рівнів влади, органів державного управління та суспільства. Він передбачає гармонійне поєднання централізації та децентралізації, нормативного регулювання та ініціативи, а також баланс між державними та недержавними інститутами. Він спрямований на підвищення ефективності управління, уникнення дублювання функцій і забезпечення оптимального використання ресурсів;
- принцип адаптивності, який характеризує здатність державної системи швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, пристосовуючи методи і механізми управління до нових умов;

- принцип спроможності означає здатність державних органів ефективно виконувати свої функції, забезпечувати якісне надання послуг громадянам і досягати стратегічних цілей розвитку країни.

Реалізація стратегічних напрямів в умовах невизначеності та ризиків потребує постійного моніторингу виконання заходів, проведення аналізу ризиків та загроз для встановлення невідповідності запланованим показникам або нормативам, що дає змогу керівництву вчасно вживати необхідних заходів щодо усунення або мінімізації таких наслідків. У забезпеченні державного управління регіонального розвитку основний акцент спрямований на приведення у відповідність нормативно-правового забезпечення регіонального розвитку, формування та дотримання принципів прозорості дій влади на всіх рівнях, розподіл повноважень в питаннях збільшення автономності на місцях в питаннях територіального розвитку та ресурсного забезпечення [14].

Таким чином, пріоритетність забезпечення державного управління регіональним розвитком в умовах повоєнного відновлення держави відбувається за декількома напрямками одразу (економічному, державному регулюванню, соціальному, фінансовому, енергетичному, екологічному та інші). Першочерговість напрямку залежить від регіону, складності безпекової ситуації, ступеня руйнації інфраструктурних об'єктів, близькість кордону та багато інших. Відкритим на сьогодні залишається питання повернення тимчасово окупованих територій, оскільки ступінь їх руйнації на сьогодні складно оцінити, для того, щоб розробляти відповідні заходи щодо їх відновлення. В комплексі можна виокремити схожі для всіх постраждалих територій заходи, які необхідно реалізовувати щодо їх повноцінного функціонування.

Першочерговим напрямом є відновлення інфраструктурного забезпечення (транспортних мереж, житлового фонду, енергетики), що дасть можливість запустити економічні процеси, сприятиме покращенню соціального становища громадян, поверненню частини вимушено переміщених осіб. Відновлення транспортної та логістичної інфраструктури дозволить підприємствам налагодити нові економічні зв'язки, що дасть змогу покращити економічне становище регіонів.

Такі кроки дозволять залучати інвесторів в регіональну економіку та формувати нові спеціальні економічні зони, які сприятимуть розвитку малого та середнього бізнесу. На сьогодні промисловість України зазнала значних руйнувань, частину промислових потужностей окуповано, тому промисловий потенціал України значно знизився з лютого 2022 року. Акцент необхідно робити на аграрний сектор, який окрім економічної безпеки забезпечує ще й продовольчу безпеку держави. Групування підприємств

за принципом кластерних ініціатив спрощує їх економічне виживання, та підвищує адаптивну спроможність протидіяти зовнішнім ризикам та загрозам за рахунок масштабів підтримки [15].

Підтримка населення є основною їх повернення на території відновлення та в Україні, тому забезпечення житлом, формування системи освіти та охорони здоров'я є підґрунтям розвитку соціально-демографічного потенціалу країни та регіонів. Надання місцевим органам влади більше автономії та повноважень в прийнятті рішень щодо розпорядження ресурсами дозволить значно покращити їх спроможність за рахунок вирішення проблем на місцях. З боку держави сприяння участі в грантових ініціативах та програмах міжнародної допомоги для громад, сприятиме зниженню навантаження на державний та місцеві бюджети, що значно пришвидшить економічний розвиток.

На сьогодні розвиток соціально-економічних систем в світі відбувається згідно з цілями сталого розвитку, які передбачають екологічність та енергоефективність використання технологій. Для України пріоритетним є ліквідація наслідків руйнувань довкілля (розмінування територій, очищення водних ресурсів), перехід на відновлювані джерела енергії та екологічно чисті технології, відновлення лісових масивів та природних екосистем. В умовах обмеженості ресурсної спроможності для відновлення країни необхідно залучати зовнішніх партнерів щодо отримання фінансової та технічної допомоги (ЄС, ООН, Світовий банк).

Висновки та пропозиції. На сьогодні державне управління щодо відновлення регіонального розвитку відіграє одне з ключових напрямів. Реформа децентралізації влади поклала початок збільшення самостійності в прийнятті рішень органами місцевого самоврядування. Проте для подальшого подолання кризових явищ, які викликані воєнною агресією з боку росії, тимчасовою окупацією частини територій, значної руйнації об'єктів інфраструктури, перед державою та органами влади всіх рівнів постають значні завдання щодо оптимізації зусиль з відновлення потенціалу країни та її регіонів. Необхідно удосконалити нормативно-правове забезпечення функціонування місцевих органів влади з урахуванням європейського вектору розвитку, засадах відкритості, прозорості, рівності прав, що дасть змогу на місцях вирішувати нагальні потреби. Заходи з економічної реструктуризації допоможуть виокремити пріоритетність фінансування галузей, враховуючи ресурсну спроможність територіального розвитку. Відновлення соціальної складової за рахунок відновлення об'єктів інфраструктури, розвитку малого та середнього бізнесу, підтримка з боку держави сприятиме поверненню частини населення.

Відновлення промислових та бізнес-суб'єктів повинно здійснюватися з урахуванням інноваційного розвитку та цифровізації суспільства, оскільки для підтримки своєї конкурентоспроможності вітчизняні підприємства повинні впроваджувати інноваційні розробки, а формування сприятливого інвестиційного клімату дозволить здійснювати ці процеси. Підтримка з боку держави розвитку підприємств малого та середнього бізнесу на основі пільгового кредитування, податкових стимулів сприятиме розширенню кількості суб'єктів, що позитивно впливатиме на зайнятість населення та бюджети всіх рівнів, за рахунок податкових відрахувань.

Означені пріоритети узагальнено в концепції державного управління регіональним розвитком у повоєнний період відновлення держави, яка містить заходи, принципи, мету та стратегічні напрями. Важливим для розвитку регіонів є формування їх адаптивної спроможності, яка дозволить швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, мінімізуючи їх негативні наслідки, що позитивно впливає на рівень їх конкурентоспроможності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутко М. П., Харченко Ю. П. Методологічне стратегізування регіонального розвитку в умовах модернізації інституціонального базису української держави. *Регіональна економіка*. 2020. № 4(98). С. 13 – 23. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2>.
2. Хаджирадева С., Васильєва Н., Васильєва О., Киртока М. Державно-приватне партнерство як важливий інструмент забезпечення сталого розвитку територій. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2020. № 7. С. 253 – 269. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2020.07.12>.
3. Гавкалова Н. Л., Власенко Т. А. Застосування проектно-орієнтованого підходу до вдосконалення регіональних систем публічного адміністрування. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. 2017. № 2(1224). С. 58 – 63. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2017.1224.10>.
4. Дунаєв І. В. Кластери та перші стратегії смарт-спеціалізації для українських регіонів: проектування трансформаційних змін. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2019. № 1(40). С. 57 – 64.
5. Латинін М. А., Пастух К. В. Теоретичні засади державної економічної політики на регіональному рівні. *Теорія та практика державного управління*. 2014. № 1(44). С. 81 – 88.
6. Мамонова В. В., Калмиков Є. В. Технологія Smart City у забезпеченні життєдіяльності громади: модель співпраці з громадськістю. *Державне будівництво*. 2019. № 1. DOI: <https://doi.org/10.34213/db.19.01.04>.

7. Родченко В. Б., Гуца О. М. Підхід до розробки та реалізації проектів соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Соціальна економіка*. 2017. № 2. С. 140 – 150. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2017-54-21>.
8. Чикаренко І. А., Маматова Т. В., Чикаренко О. О. Стратегія регіонального розвитку на основі Смарт-спеціалізації: методологічні засади. *Аспекти публічного управління*. 2020. Т. 8, № 1. С. 30 – 42. DOI: <https://doi.org/10.15421/152003>.
9. Буркинський Б. В., Лайко О. І. Пріоритети управління розвитком регіональних економічних систем в Україні: курс відновлення та євроінтеграції. *Вісн. НАН України*. 2024. № 11. С. 20 – 33. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2024.11.020>.
10. Гаврік Р. О. Європейський досвід впровадження децентралізації та зміни підходів до формування місцевих органів публічної влади. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 312 – 315. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/71>.
11. Базилевич В. Досягнення цілей сталого розвитку під час відбудови України. *Містобудування та територіальне планування*. 2023. № 83. С. 29 – 37. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.83.29-37>.
12. Відбудовуємо Україну через зміцнення регіонального та муніципального управління. OECDLibrary. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7a956aebuk/index.html?itemId=/content/component/7a956aeb-uk>.
13. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 1 квітня 2014 р. № 333-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>.
14. Михайленко Д. Г., Гонтарева І. В., Євтушенко В. А. Стан та особливості розвитку підприємництва в повоєнний період. *Economic Synergy*. 2023. № 2. С. 148 – 158. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-11>.
15. Перепелюкова О. В. Особливості розвитку регіональних економічних систем на засадах цифровізації в умовах повоєнного відновлення. *Проблеми економіки*. 2023. № 3. С. 142 – 148. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-142-148>.

REFERENCES

1. Butko M. P., Kharchenko Yu. P. (2020). Metodolohichne stratehizuvannya rehional'noho rozvytku v umovakh modernizatsiyi instytutsional'noho bazysu ukrayins'koyi derzhavy [Methodological strategizing of regional development in the conditions of Ukraine's institutional base modernization]. *Regional Economy*. No 4(98). Pp. 13 – 23. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-2>.
2. Khadzhyradieva S., Vasylijeva N., Vasylijeva O., Kyrtoka M. (2020). Derzhavno-pryvatne partnerstvo iak vazhlyvyj instrument zabezpechennia staloho rozvytku terytorij. [Public-private partnership as an important tool of sustainable development of territories]. *Public Administration and Regional Development*. No 7. Pp. 253 – 269. DOI: <https://doi.org/10.34132/pard2020.07.12>.

3. Gavkalova N. L., Vlasenko T. A. (2017). Zastosuvannia proektno-oriientovanoho pidkhodu do vdoskonalennia rehional'nykh system publicnogo administruvania. [Implementation project-based approach to improving regional systems of public administration]. *Bulletin of NTU «KhPI»*. No 2(1224). Pp. 58 – 63. DOI: <https://doi.org/10.20998/2413-3000.2017.1224.10>.
4. Dunayev I. V. (2019). Klasteri ta pershi stratehii smart-spetsializatsii dlia ukrains'kykh rehioniv: proektuvannia transformatsijnykh zmin. [Clusters and the first smart specialization strategies for Ukrainian regions: designing transformational changes]. *Public Administration and Local Government*. No 1(40). Pp. 57 – 64.
5. Latynin M. A., Pastukh K. V. (2014). Teoretychni zasady derzhavnoi ekonomichnoi polityky na rehional'nomu rivni. [Theoretical foundations of state economic policy at the regional level]. *Theory and Practice of Public Administration*. No 1(44). Pp. 27 – 43.
6. Mamonova V. V., Kalmykov Y. V. (2019). Tekhnolohiia Smart City u zabezpechenni zhyttiediial'nosti hromady: model' spivpratsi z hromads'kistiu. [Smart City technology for community livelihood: a model of cooperation with public]. *State Formation*. No 1. DOI: <https://doi.org/10.34213/db.19.01.04>.
7. Rodchenko V., Hutsa O. (2017). Pidkhid do rozrobky ta realizatsii proektiv sotsial'no-ekonomichnogo rozvytku terytorial'nykh hromad. [Approach to development and implementation of socio-economic development projects of territorial communities]. *Social Economics*. Vol. 54, No 2. Pp. 140 – 150. DOI: <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2017-54-21>.
8. Chykarenko I., Mamatova T., Chykarenko O. (2020). Stratehiia rehional'noho rozvytku na osnovi Smart-spetsializatsii: metodolohichni zasady. [Regional development strategy based on Smart-specialization: methodological background]. *Public Administration Aspects*. Vol. 8, No 1. Pp. 30 – 42. DOI: <https://doi.org/10.15421/152003>.
9. Burkynskiy B. V., Laiko O. I. (2024). Priorytety upravlinnia rozvytkom rehional'nykh ekonomichnykh system v Ukraini: kurs vidnovlennia ta yevrointehratsii. [Priorities of management of the development of regional economic systems in the country: the course of restoration and European integration]. *Visn. NAS of Ukraine*. No 11. Pp. 20 – 33. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2024.11.020>.
10. Gavrik R. O. (2023). Yevropeyskyi dosvid vprovadzhennia detsentralizatsii ta zminy pidkhodiv do formuvannia mistsevykh orhaniv publichnoi vlady. [European experience in implementing decentralization and changing approaches to the formation of local public authorities]. *Legal Scientific Electronic Journal*. No 6. Pp. 312 – 315. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/71>.
11. Bazylevich V. (2023). Dosiahnennia tsilei staloho rozvytku pid chas vidbudovy Ukrainy. [Achieving sustainable development goals during the reconstruction of Ukraine]. *Urban planning and territorial planning*. No 83. Pp. 29 – 37. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.83.29-37>.

12. Rebuilding Ukraine through strengthening regional and municipal governance. OECDiLibrary. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7a956aeb-uk/index.html?itemId=/content/component/7a956aeb-uk>.

13. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine» dated April 1, 2014. No 333-p URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#-Text>.

14. Mykhailenko D. G., Gontareva I. V., Yevtushenko V. A. (2023). Stan ta osoblyvosti rozvytku pidpriemnytstva v poviennyi period. [State and features of the development of entrepreneurship in the post-war period]. *Economic Synergy*. No 2. Pp. 148 – 158. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-2-11>.

15. Perepeliukova O. V. (2023). Osoblyvosti rozvytku rehionalnykh ekonomichnykh system na zasadakh tsyfrovizatsii v umovakh poviennoho vidnovlennia. [Peculiarities of the development of regional economic systems based on digitalization in the conditions of post-war recovery]. *Problems of economy*. No 3. Pp. 142 – 148. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2023-3-142-148>.